

Dünya Felsefe Günü

Güncel Önkal

16 Kasım 2006'da Dünya Felsefe günü beşinci kez tüm dünya felsefecileri tarafından etkinlikler ile kutlandı; felsefenin ve felsefi düşünmenin yaygınlaştırılması için çalışmalar tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yapıldı. UNESCO 2002 yılından itibaren her yıl kasım ayının ikinci haftasının Perşembe gününü Dünya Felsefe Günü olarak kutluyor. Kuruluşun internet sayfasında yapılacak kısa bir araştırma son beş yılda filozofların kutlamalarının hızla hangi tematik değişimlere uğradığı konusunda fikir veriyor bizlere. Kutlamaların yapılmaya başlandığı ilk yıl olan 2002 yılında "felsefe tarihi", "çağdaş felsefenin alanları" gibi masum konular işlenirken, 2003'te "global adalet", "kültürlerarası ve kültürlerüstü felsefenin imkanı" gibi siyasal değişimlerin ve güncel, küresel problemlerin kaynağının tartışılması hedeflenmiş. Kutlamaların üçüncü yılı olan 2004'te filozoflar kutlama faaliyetlerinde adeta "insan hakları problemleri" odağında kilitlenmişler. Son olarak geçen yılın kutlamalarında ise Jean Paul Sartre ve Paul Ricœur'nün düşünceleri ışığında "sivillerin çatışmalar karşısındaki durumları" insanlık idealleri açısından ele alınmış.

Geçen yılın kutlama programına baktığımızda ise geçmiş yıllardan çok farklı bağlamda UNESCO'nun "modernite karşısında Arap dünyası ve Müslümanlık" başlıklı tartışmaları açmak istediğini görüyoruz. Bu tartışmalara paralel olarak düşünülebilecek Levinas felsefesi de kutlama programları içinde yer almış. Dolayısıyla, Dünya Felsefe Günü, sadece filozofların ve entellektüellerin her yıl dünya problemleri karşısında hesap vermeleri gereken önemli bir vicdan günü olarak beliriyor. Dünya Felsefe Günü'nde entellektüeller insanlık adına sanki günah çıkarıyorlar. Dünya coğrafyası üzerinde yaşanan adaletsizlikler, insan olma durumundan gün geçtikçe uzaklaşan değerlerin çıkmaza girmesi, filozofları daha da fazla çalışmaya zorlayacaktır. Burada asıl görevin siyasal güç odaklarına düştüğünü söylemek gerekiyor. Filozoflara ve felsefe biliminin söylediklerine, varılan teorik sonuçlara kulak tıkayan uygulayıcılar, hem kendilerine hem de insanlığa büyük zararlar vermişlerdir ve ne yazık ki vermeye devam edeceklerdir. Düşünsel temeldeki boşluklar, kaymalar ve tutarsızlıklar insanın politik eylemlerinde kendini trajik olarak gösteriyor.

Yerel olandan global olana geçiş Dünya Felsefe Günü gibi düşünsel temellerimizi sorgulayacak etkinliklerin günün anlam ve önemine hizmet edecek şekilde verimli tartışmaların çoğalması ile mümkün olacaktır. Dünyanın değişen koşulları felsefe çalışmalarının kapalı kapılar ardında bireysel okumalardan daha fazlasını ortaya koymasını şart koşmaktadır. Türkiye'nin filozofları da, Dünya Felsefe Günü etkinliklerini gerçekten Dünya'da neler olup bittiğinden bağımsız şekilde kutlanamaz bağlamda ele almalıdır. Bu nokta filozoflarımız açısından bir yetkin olmayış değil ama eksik kalma durumudur. Öyle ki eğitimcilerin eğitimi noktasında, felsefeyi öznel, ideolojik ve günlük hayattan kopuk olarak değil, gençlere felsefi düşünmeyi sevdirecek şekilde anlatabilecek, aktarabilecek, çağdaş gidişatı analiz edebilen soyutu somutla bağdaştırabilecek eğitimcilere ihtiyacımız vardır.

Felsefenin birincil kazanımlarından biri olan "kendini bilmek"ten hareket edersek; kendimizin ne olduğunu bilmeden başka bir şeyin bilgisine de sahip olamayız, başkalarını da bilemeyiz ve anlayamayız. Dünya Felsefe Günü'nün Türkiye'de felsefenin itibarını arttıracak çalışmalara, pratik sonuçlar doğurabilecek projelerle öncülük etmesi kuşkusuz daha yerinde ve gerçekçi olacaktır. Topraklarımızın sahip olduğu düşünce geleneği Dünya entellektüelleri trafiğinde hangi köşebaşında yer alabilir? Bu sorunun yanıtı ancak kendi felsefe geleneğimizi daha çok araştırmak, ortaya koymak; ancak en önemlisi yabancı dilde de anlaşılabilir ve bağlantılı kılmaktır.

Geçtiğimiz yıl Türk felsefesinin Osmanlı İmparatorluğu'ndan başlanarak incelenmesi açısından verimli geçti. Bu alanda pek çok inceleme ve çeviri eseri ortaya kondu, yayımlandı. Özellikle Sayın Prof.Dr. Remzi Demir'in Phiolosophia Ottomanica adlı üç ciltlik titiz çalışması Avrupalı Türkologlar tarafından yoğun ilgi ile karşılandı. Ancak Türkiye'de felsefe alanında çalışanlar bu eserleri ne kadar takip ediyorlar bilemiyoruz.

Doğaldır ki, arzu edilen ve ulaşılması gereken nokta düşünce tarihimizin sadece anlatılması değil, bu birikimin dünyanın çağcıl problemleri karşısında ne türden açılımlar başarabileceğinin gösterilmesidir.

Dünya Felsefe Günü'nün, filozoflarımızda, -her alanda yaşadığımız gibi-, kurumsallaşma eksikimizi kapatmak için daha fazla sinerji yaratmasını, okuma ve çalışma gayreti ile yaratıcı fikirlerde açıklık getirmesini, bu günden itibaren dünya felsefesine daha fazla katkıda bulunmalarına bir vesile olmasını dilerim.